

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2025

SLOVAKIAN
HIGHER LEVEL

Monday, 16 June
09:30 - 12:30

The 2025 examination papers were adjusted to compensate for disruptions to learning due to COVID-19. This examination paper does not necessarily reflect the same structure and format as the examination papers of past or subsequent years.

Prečítajte si pozorne celý text a odpovedajte na otázky vo všetkých troch častiach. Odpovede napíšte po slovensky vlastnými slovami na základe predloženého textu.

Sledujete aj vy greenfluencerov?
Ak nie, možno by ste mali začať (už dnes).

1. Byť zelený aj v komerčnej sfére je čoraz dôležitejšie. Mnohí spotrebitelia sa intenzívne zaujímajú o to, kde a ako bol tovar vyrobený a či neobsahuje suroviny, pri ťažbe ktorých sa ničí životné prostredie alebo sa porušujú ľudské práva. Preto sa výrobcovia aj obchodníci snažia prostredníctvom reklamy presvedčiť spotrebiteľov, že ich tovar je ekologický. Nie vždy však používajú férovú stratégiu, stáva sa, že uvádzajú prehnané tvrdenia o svojich výrobkoch alebo postupoch, aby sa zdali byť šetrnejšie k životnému prostrediu, než v realite sú. Ide tu v podstate o klamlivú reklamu, nazývanú greenwashing.

2. Odhaliť greenwashingové praktiky sa dá celkom jednoducho. Podľa marketingovej konzultantky Dany Károvej z Univerzity Filozofa Konštantína v Nitre si treba v prvom rade overovať verejne dostupné informácie - certifikáty, zloženie výrobku či vlastníctvo firmy. Druhou možnosťou je siahnuť po sekundárnych zdrojoch, teda po ekoinfluenceroch. Mnohí z nich totiž riešia a odhaľujú kauzy spojené s takýmito manipulatívnymi marketingovými praktikami. Influenceri sú nepochybne veľkým fenoménom 21. storočia. Aj napriek tomu, že slovo influencer má medzi ľuďmi často negatívnu konotáciu, greenfluenceri pomáhajú odhaľovať klamlivé ekoreklamy a celkovo ovplyvňujú ekologické správanie svojich sledovateľov.

3. Michal Sabo sa na svojom instagramovom profile hrdo označuje ako greenfluencer. Podľa svojich slov začal tento titul používať na Slovensku pravdepodobne ako prvý, keďže vnútorne cítil, že sa potrebuje vyhraničiť voči nie pozitívne vnímanému influencerstvu. Čo o svojej práci hovorí?

„Rozdiel medzi influencerom a greenfluencerom je v obsahu. Ja neponúkam zľavové kódy, krémy proti vráskam, značkové oblečenie, detinské selfies a podobne, ja vyzývam k inému druhu akcie, k rozhodnutiu žiť udržateľnejším a rešpektujúcim spôsobom života, ktorý berie ohľad na životné prostredie. Tiež sa snažím vo svojom publiku budovať vedomie, že na každom jednom z nás záleží,“ približuje svoj pohľad.

4. Jednou z jeho mnohých eko aktivít je aj odkrývanie greenwashingu. „Keď nejaká firma zmení svoje logo, pridá tam viac zelenej, tak sa detailne pozriem na zmenu jej výroby, či za tým nie je len marketingová kamufláž.“ Michal sa ekoaktivizmu venuje na plný úväzok. Hovorí, že Slováci – a najmä mladí ľudia – dokazujú, že im záleží na životnom prostredí, budúcnosti a kvalite nielen ich bezprostredného okolia. „V júni som organizoval Veľký celoslovenský zber odpadkov, do ktorého sa iba podľa označení **na sociálnych sieťach** zapojilo vyše tritisíc jednotlivcov a tímov.“ On sám už roky nakupuje v second handoch, pravidelne čistí rôzne miesta od odpadkov a organizuje letné ekotábory pre deti.

5. Greenfluencerka a ekologická aktivistka Natália Pažická má za sebou mimoriadne zaujímavý „prerod“. V minulosti bola **nákupnou maniačkou**. Ako bývalá modelka na vlastné oči videla, v akých podmienkach pracujú krajčírky vyrábajúce oblečenie, ktoré dennodenne nakupujeme, a pred praktikami módného priemyslu si tak už viac nedokázala zatvárať oči. Dnes ju právom možno označiť

za jedného z najhlasnejších ekologických aktivistov na slovenskom Instagrame. Venuje sa greenwashingu módnych značiek a podporuje lokálnych predajcov.

6. Tamara Heribanová šíri napríklad takzvané zero waste princípy, obmedzenie cestovania lietadlom, plánovanie nákupov potravín aj prenajímanie oblečenia z butikov či od dizajnérov. „Teším sa, že aj na Slovensku sa nám podarilo rozšíriť požíčavanie oblečenia,“ hovorí Tamara. Dokonca jej zásluhou sa odhalilo nepravdivé uvádzanie zloženia výrobkov jednej kozmetickej firmy a značka bio jej bola odobratá. Bol to ďalší evidentný greenwashing.

7. „Dôležité je vytrvať, opakovať ľuďom stále to isté, zapájať sa do verejnej diskusie, a hlavne sa netváriť, že je v poriadku, keď niekto vlastní len pre potešenie osem áut, desiatky párov značkových topánok či kabeliek,“ dodáva. Problémom je podľa nej nevedomosť ľudí. „Ak by mladí študenti mali medzi vyučovacími predmetmi environmentalistiku, vedelo by to formovať celú generáciu, pretože tento svet nepotrebuje len **hrstku ľudí, ktorí žijú bezobalovo** a vegánsky. Potrebujeme milióny ľudí, ktorí sa trochu snažia.“ Cituje údaj, ktorý zverejnila Európska komisia: „Minulý rok „EÚ presiahla možnosti Zeme už 10. mája. Ak by všetci žili tak ako Európania, potrebovali by sme až 2,8-násobku našej planéty.“ Tak robme s tým niečo. Už dnes.“

Martin Odkladal, Aktuality.sk, 24. 5. 2024

ČASŤ I:

(30 bodov)

1. Vysvetlite vlastnými slovami výrazy:

- a) byť zelený
- b) sociálne siete
- c) nákupná maniačka
- d) hrstka ľudí
- e) žijú bezobalovo

(5 × 1 bodov)

2. Na základe textu opíšte, aká premena sa odohrala v živote Natálie Pažickej. (5 bodov)

3. Vysvetlite, kto je greenfluencer a čomu sa venuje. (5 bodov)

4. Uvažujte na základe textu a podľa vás, ako a prečo firmy používajú falošné reklamy. (5 bodov)

5. Diskutuje o tom, prečo povedala Tatiana Heribanová: „Ak by všetci žili tak ako Európania, potrebovali by sme až 2,8-násobku našej planéty.“ (5 bodov)

6. Diskutujte o význame vety: „Ak by mladí študenti mali medzi vyučovacími predmetmi environmentalistiku, vedelo by to formovať celú generáciu.“ Prečo áno a prečo nie. (5 bodov)

ČASŤ II

(30 bodov)

Napíšte **komentár** od 100 do 150 slov na tému:

**„Tento svet nepotrebuje len hŕstku ľudí, ktorí žijú bezobalovo a vegánsky.
Potrebujeme milióny ľudí, ktorí sa trochu snažia.“**

ČASŤ III

(40 bodov)

Napíšte **esej** (najmenej 300 slov) na jednu z dvoch nasledovných tém:

1. téma:

Svet, v ktorom chceme žiť v budúcnosti, potrebuje správne kroky už dnes.

alebo

2. téma:

„Objavovaním prírody človek objavuje sám seba.“

*Belo Kapolka
(spisovateľ a vysokohorský chatár)*